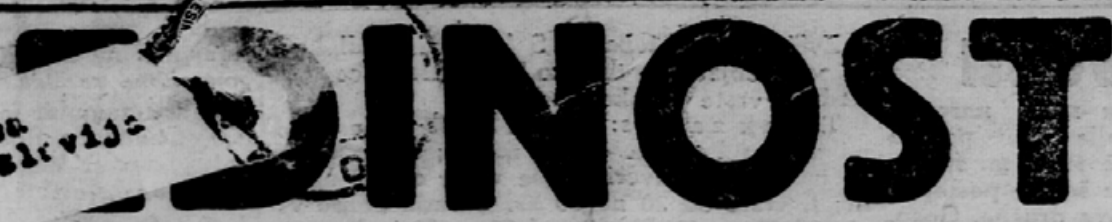

Izhaja, izvzemši posedek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopoln naj se pošiljajo uredništvu. Ne računana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Izdajatelj in odgovorni urednik: Anton Gerbec. — Lastnik tiskarna Edinost. Tisk tiskarne Edinost znaša za mesec: L 7.—, 3 mesece L 19.50, pol leta L 32.— Za inozemstvo mesečno 4 lire več. — Telefon uredništva: 122.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent. smrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L.—, oglasi denarnih zavodov po L 2 — Mail oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2 — Oglasi naročnika in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Slab svetovalec

General R. Bencivenga, ki tu pa tam ad prireja pohode tudi na polje vnanje in notranje politike in razlaga svoja naziranja po italijanskih listih, je razpravljal v tukajšnjem večernem »Piccolo« od pretekle sobote o nevarnostih, ki grozijo vsledi dogodkov na vzhodu. Razlaga, da sedanjí položaj ni prijeten za zaveznike. Ne misli sicer, da bi zmagoslavni Kemal nameraval kak silen sunek. Posebno ne, če se države sporazumejo, pokažejo edine in se združijo za enotno postopanje v balkanskih zadevah. Dogovoriti se morajo vsaj glede glavnih črt o vprašanju uredbe nove Turčije. In sicer poprej, nego kvas vojne razvname vrvenje med premaganimi evropskimi narodi, ki hlepijo po maščevanju. Zlasti še, ker jih njih žalostni gospodarski položaji tira v obup. Razpravljajo o razliki v smernicah politike posameznih evropskih držav napram homatijam na vzhodu in posebej še na Balkanu, naglašajo Bencivenga, da bi moglo posebno za Italijo nastati hude posledice, če bi prišlo na Balkanu do nevarnih zapletljiv. Nevarnost pomnožujejo tudi sklepi skupščine v Angori, da se kalifat — oblast mohamedovega »papeža«, torej vrhna verska oblast — premesti iz Carigrada in povrne Arabcem. To bi dalo Angliji možnost, da si — potom kalifa — usvoji protektorat nad arabskimi plemen. Naglašajo to v dokaz, da se interesi Francije in Anglije na bližnjem vzhodu tudi v tem kritičnem trenutku križajo ter da ti dve državi z različnih vidikov presojata vprašanje miru ali vojne na obalah morskih ožin.

Za Italijo pa da stoji vprašanje drugače. Zanj ni največja nevarnost v tem, kar bi se moglo zgoditi ob morskih ožinah, na Dardanelah, ali v Trakiji, ali Mali Aziji, marveč v zmešnjavah na Balkanu, ki bi jim moglo slediti povečanje Jugoslavije. Interes Italije ne zahteva, da bi kazala Turkom zobe, marveč je general Bencivenga za to, da se Turki povrnejo v Evropo, in to ne le radi ravnovesja na Balkanu, ampak tudi zato, da se zavezji slovenska poplava. Njemu ne bi bilo nejobo, če Turki poženejo Francoze iz Sirije. Priznava potrebo, da Italija pošlje na bližnji vzhod vojne ladje in vojaštvo, da s tem pokaže svojo solidarnost z zavezniki. Doprimosimo — pravi — še to žrtev, ali nikar naj ne bo Italija preveč uslužna v tem pogledu.

Na podlagi teh izvajanih prijava general Bencivenga do zaključka, da naj bi Italija ne pošiljala svojih sil na vzhod, marveč na meje Julijske Krajin! Tu da more uveljaviti svojo moč in svojo voljo, če hoče rešiti preprečiti zmešnjave na Balkanu. Na vsak način pa je — nadaljuje italijanski general — jasno, da so interesi treh velesil sporazuma Italije, Francije in Anglije na bližnjem vzhodu navzgor in zato da mora biti tudi postopanje različno. Dočim se skrb Francije mora usmerjati direktno k morskim ožinam, pa silijo Italijo njeni interesi k budni pozornosti na svojih mejah.

Tudi s tem svojimi izvajani — kakor že mnogokrat poprej — je pokazal general Bencivenga, da bi bilo veliko koristno, če bi on ne prirejal svojih pohodov na nevarno polje vnanje politike. Slab svetovalec je.

Tudi ministrski predsednik Mussolini je naglašal v svojem govoru, da je treba moдро računati s podanimi dejstvi in resničnostmi. Za ta pouk pa g. Bencivenga ni dostopen. On bi hotel, da Italija opre svojo politiko edino le na strah pred slovenskim svetom. Edino nevarnost za varnost in koristi Italije vidi on v »slovenski poplavi«. Resničnost — s katero mora računati vsak vesten in dalekogledni evropski državnik — pa je ta, da je to slovanstvo tu, da je silno in da se bo tudi v bodoče uveljavljalo v evropski in svetovni politiki z neodklonljivo silo. Bencivenga pa bi hotel, da bodi Italija v nasprotju z vsem slovenskim svetom in še z Anglijo in Francijo povrh. Njemu zadošča — prijateljstvo Turkovi Le neverjetna — da se blago izrazimo — slepota more dovesti do trditve, da Italija — kot velesila in pomorska država — nima zastopati svojih najljubših interesov na morskih ožinah in Mali Aziji. Njegova edina skrb je, da se Jugoslavija ne poveča in da se zavezji »slovenska poplava«! Zato naj Italija ne pošilja svojih čet in svojih ladij na morske ožine in v Malo Azijo.

Neoporečno je, da mora vsaka država skrbeti z vojno silo za varnost na svojih mejah. Ali tudi tu velja geslo, ki ga navaja general Bencivenga sam, ko govori o pošiljanju vojaštva na vzhod. Surtout pas de zede! — Ne preveč gorečnosti, ne prenačljivi se! Vojška sila je potrebna na mejah. Ali potrebno je tudi še nekaj drugega, na kar pa g. Bencivenga očitno ne misli. Potrebna je tudi dobra in modra uprava, da se ne dogaja, kakor se je godilo — kakor pravi znani zgodovinski pregovor — da je diplomacija kvarila, kar je snovala vojaška sila. Ne samo vojaštva, ampak tudi dobre, strokovno usposobljene, čustvovane ljudstva in njegove materialne in duhovne potrebe razumevajoče upravitelje naj nam pošljejo v Julijsko Krajino! Uradnike, ki bodo poznali dušo tega ljudstva. Spričo dejstva, da je slovanstvo tu in da je silno, in spričo dejstva, da ima Italija varovati svoje velike interese na slovenskem Balkanu, naj izgine iz vnanje politike Italije Bencivengov strah pred slovenskim svetom! Slovanstva v Evropi in njegove veljave ne more odpraviti nobena sila. Zato mora vsak državnik, če hoče biti na višini svoje naloge, računati z njimi! Na tem dejstvu ne izpreminja nič okolnost, ali postane Jugoslavija večja, ali ostane taka, kakršna je. Glavno mora biti tudi za Italijo, da si z dobrimi odnosi zagotovi varstvo svojih političnih in gospodarskih interesov na Balkanu. Te ga pa ne doseže, če bi se hotela ravnati po nasvetih g. Bencivenga. Smernico, ki jo mora zasledovati Italija na svojih vzhodnih mejah, je primerno označil ministrski predsednik in vodja italijanske vnanje politike. Rekel je: zakonitost, enake pravice in enake dolžnosti! Le politika, zasnovana na tej podlagi, bo ustvarjala dobro razpoloženje tudi onkraj meje. To bo — poleg vojaške sile — najzanesljivejšje jamstvo za varnost meja države. Te ga noče razumeeti gospod Bencivenga. Strah je slab svetovalec. In Bencivengov strah pred slovanstvom še posebno slab.

Italija

Nova bolgarska politika, gledana iz Italije. RIM, 19. »Echi e Commenti« tako-le komentirajo nedavni obisk bolgarskega ministrskega predsednika v Belgradu.

Bolgarska, ki je nekaj časa sem prihajala na dan, le da zahteva udeležbo na konferenci v Lausanni, kjer se bo razpravljalo o njeni usodi, postaja, kakor javlja evropsko časopisje, zopet važen činitelj v vzhodni politiki v tem času, ko se zdi, da dogodki lahko naglo nastopijo in zažgejo nov požar na balkanskem polotoku. Obisk predsednika Stambuliskega v Belgradu, do katerega je prišlo ravno te dni, čeravno je bil sklenjen že pred precej časa, se živahno komentira kot znak nove smeri doslej kolebajoče bolgarske politike.

Stambulski že zdavnaj ni več skrival svojega prepričanja, da bi bilo njegovi državi bolj koristno bolj popustljivo stališče nasproti Srbiji. Šel je tako daleč, da je zagovarjal vstop Bolgarske v Malo entento. Posrečilo se mu je, takorekoč opiliti nasprotstvo z Rumunsko. Ni pa našel istega razpoloženja v Srbiji, katera je z novimi obmejnimi ukrepi kazala, da noče vedeti o pomirjenju, tem manj o Kemalovih zmagah, ki so bile sprejete na Bolgarskem z očitno radostjo, ker Bolgarska in Turčija sta že večkrat našli načla za sporazumjenje.

Toda vedenje Kemal, ki bo, kakor se zdi, imelo za posledico tesnejši sporazum — enotno fronto velevlasti, možnost novih in hušjih zapletljiv, sta vsaj začasno prepričali Bolgarsko, da nima nič upati od one strani, pač pa da mora biti pripravljena na najhušje s strani velevlasti, če pridruži s svojim vedenjem k že itak velikim zapletljivjem še druge zapletljivje.

Na vsak način čuti Bolgarska nevarnost, da ostane pri razpravljanju o balkanskih vprašanjih osamljena.

Tako brutalno energične izjave bolgarskega ministrskega predsednika sifskemu časopisju imajo gotovo namen, da pomirijo Srbijo in istočasno tudi velevlasti. Nisem rekel slučajno »brutalno energične« — pravi pisec tega članka Vico Mantegazza — Kdor pozna bolgarsko politiko in jo je zasledoval v zadnjih tridesetih letih, ve in razume, kakšen vtisek so morale napraviti njegove besede o Macedoniji na bolgarski patriotizem. Macedonija je bila jabolko spora med Srbijo in Bolgarsko, ker ta poslednja jo je zahtevala zase kot posevno bolgarsko pokrajino. Ne samo kot bolgarsko, temveč kot deželo, v kateri je težak, vedno živa zvestost njene narodnosti in ki je

edino pravilno v sedanjem zapletenem in nevarnem položaju.

Bolgarska in njena vlada sta spoznali nevarnost dejstva, da bi imeli vnovič proti sebi balkanske države in da bi izgubili vsako zupanje s strani velevlasti. Dokazali sta tako, da hoče biti element miru, ker dežela potrebuje miru, da bo mogla zaceliti svoje rane. Velevlasti se morajo torej predvsem čutiti obvezane da posepijo rešitev vprašanja izhodišča na Egejsko morje ki je za Bolgarsko življensko vprašanje in da ne smatrajo več, kakor doslej, Bolgarska za svoje sovražnico, samo zato, ker jo je hotela Jugoslavija uničiti.

Jugoslavija

Novi jugoslovenski poslanik v Pragi

BELGRAD, 21. Kakor poročajo belgrajski listi, se vrne poslanik dr. Bogomil Vošnjak v kratkem v Prago, da izroči predsedniku republike dr. Masaryku svoja odposlana pisma. Začasno bo nato vodil posevni poslaništva poslaniški svetnik Branko Lazarevič, ki je sedaj pridružen poslaništvu v Berlinu. Kakor se zatrjuje, bo imenovan za novega poslanika v Pragi Ljuba Nešić, ki je sedaj kakor znano, drugi pomočnik ministrstva zunanjih del in ki je bil določen za poslanika v Albaniji. Ljuba Nešić je na glaslu kot dober diplomat, ki uživa v vseh krogih velik ugled in spoštovanje.

Nameni g. Radića — Frankovci bodo izključeni iz bloka?

ZAGREB, 21. Večraj se je vršila v prostorih Hrvatske zajednice konferenca Hrvatskega bloka. Radić je proti temu, da odidejo frankovci v Belgrad. Radić predlaga, da je treba frankovce izključiti iz Hrvatskega bloka. Naglašal je, da bi mogli frankovci v Belgradu kompromitirati akcijo Hrvatskega bloka. Radić namerava pri prihodnjih volitvah razširiti delovanje Hrvatske seljačke stranke tudi na Srbijo.

V parlamentarnih krogih z gotovostjo pričakujejo prihoda Hrvatskega bloka. Poslanec Hrvatskega bloka bo moral prisesti v narodni skupščini. Na ta način bo Hrvatski blok javno priznal sedanjo obliko države in nje edinstvenost.

Hrvatski blok z Radićem pojde v Belgrad

ZAGREB, 20. »Juturni list« poroča: »Poslanec Hrvatskega bloka odputujejo tekom tega tedna v Belgrad, da ustvarijo z aktivnim sodelovanjem v parlamentarnem delu pogoje za čim najskorajšnji razpis novih volitev v parlamentu«.

Jugoslovenski državni proračun aktiven.

BELGRAD, 21. Finančni minister je predložil narodni skupščini zakonski načrt proračunskih dohodkov in stroškov za leto 1923/24. Potom proračuna se predvidevajo državni stroški za proračunsko leto 1923/24 takole: Vrh. drž. uprava 1 milijardo 159.141.153,20, ministrstvo pravosodja 329.564.096,20, ministrstvo prosvete 542.237.185,06, ministrstvo ver 61 milijonov 403.174,32, ministrstvo notranjih del 400.905.486,70, ministrstvo narodnega zdravstva 250.158.826,80, ministrstvo zunanjih del 110.425.630, ministrstvo financ 1.059.425.000, ministrstvo vojne in mornarice 1.508.129.109,40, min. za gradbe 410.523.130, ministrstvo prometna 1.544.135.892,25, ministr. pošte in brzojava 328.749.318,70, ministrstvo poljedelstva in vod 168.107.760, ministrstvo šum in rud 307.194.485,68, ministrstvo trgovine in industrije 62.000.550,38, ministr. socialne politike 423.329.814,95, ministrstvo za agrar. reformo 70 milijonov 678.554,30, ministrstvo za izenačenje zakonov 511.877, proračunski rezervni krediti 81 milijonov. Skupni izdatki znašajo 8.934.611.209,50. Ministrstvo financ je zmanjšalo svoj proračun za 6 milijonov. Najbolj so se bili zvišali stroški v vrhovni državni upravi in sicer za 496 milijonov. Ministrstvo vojne in mornarice je zvišalo postavko za 380 milijonov, ministrstvo prometna za 310 milijonov, ministrstvo gradjevin za 220 milijonov, ministrstvo za šume in rude za 100 milijonov, ministrstvo prosvete za 81 milijonov, ministrstvo za pošte in brzojave za 54 milijonov, ministrstvo narodnega zdravstva za 54 milijonov, ministrstvo notranjih poslov za 60 milijonov, ministrstvo socialne politike za 50 milijonov, ministrstvo za poljedelstvo in vode za 50 milijonov, ministrstvo zunanjih del za 52 milijonov, ministrstvo trgovine in industrije za 19 milijonov in ministrstvo ver za 8 milijonov. Napram proračunskim izdatkom pa se predvidevajo nastopni dohodki: A) Splošni dohodki: Carina 318 milijonov, pristojbine 1.393.500, monopoli 1.742.210, doh. v denarju 1.225.400, davek na poslovno obrt 250 milijonov, pomorska upr. 905.750, invalidski davek 50.150.000, dohodki posrednih davkov pa po novem zakonu 650 milijonov, državni posestvi Belje in Topolovac 23.260.034. B) Posebni dohodki: Neposredni davki 657 milijonov, 550.472, prometne ustanove 1.900.096.700, pridobitne ustanove 145 milijonov 356.553, državna posestva 474.668.524,76, glavnice in fondi 208.403,25, razni dohodki 62.130.277,75. Skupni dohodki znašajo torej 8.936.426.819,50. Od državnih dohodkov so se znižali dohodki carine in neposrednih pristojbin za 19 milijonov. Trošarina se je zvišala za 343 milijonov, monopoli za 115 milijonov. Davek na poslovno obrt je ostal isti, enako tudi dohodki pomorske uprave, invalidski davek se je zvišal za 550.000.

Čehoslovaška

Po objavi zveznega dogovora med Čehoslovaško in Jugoslavijo

PRAGA, 20. »Prager Presse« posveča uvodni članek sedaj objavljeni zvezni pogodbi med Čehoslovaško in Jugoslavijo, v katerem pravi med drugim: »Obrambni dogovor, sklenjen v polovici avgusta 1920, med Čehoslovaško republiko in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, se je izpopolnil in podaljšal z zvezno pogodbo, sklenjeno dne 31. avgusta 1922, v Marjanskih Laznih. Prej je šlo za dogovor za služaj, da bi se ugrozila težko pridobljena svoboda in politična sa-

mostalnost, sedaj gre za nadaljni razvoj pravnih posledic mirovni pogodbe. Z zvezno pogodbo od 31. avgusta 1922 ne utrjujemo samo miru, temveč hočemo uveljaviti in razširiti tudi politične in gospodarske vezi med obema državama.

Prepričani smo — nadaljuje list — da pomeni ta zvezna pogodba zelo pomemben korak na poti k pomirjenju in konsolidiranju Evrope po svetovni vojni. Mirovne pogodbe so dale posebno Evropi novo pravno-politično podlago. Etično in pravno zgrušena ideologija nekdanjih političnih sil v srednji Evropi ni izdržala kovanege boja in se je morala umakniti načelom mednarodne in demokratske politike.

Posledica mirovni pogojev je tudi sporazum med državami, ki so prizadete na tem, da se ne sabotira pravna garancija njihovega mednarodnega obstoja. Mala ententa je izraz življenske neobhodne potrebe in upravičenosti njenega obstoja je razvidna iz političnega in gospodarskega položaja Čehoslovaške, Jugoslavije, Rumunske in tudi Poljske. Čehoslovaško-jugoslovenska zvezna pogodba je prvi doletni diplomatski akt, potom katerega ne puščajo nikogar v dvomu glede resnosti, smotrenosti in tudi dejanske učinkovitosti danes med obema državama trdno sklenjenega dogovora, kateremu se bodo jutri pridružile tretja in nadaljne države.

Mir v Evropi in posebno v srednji Evropi se mora zaimčiti, če hočemo živeti. Mi hočemo sodelovanje v miru in svobodi in ker hočemo sodelovati na polju miru, si zagotavljamo vzajemno pomoč proti tistim, katerim primanjkuje volja, da bi živeeli v miru in pozitivno delali, da postane Evropa konfederacija svobodnih in demokratskih držav.

Zvezna pogodba med Čehoslovaško republiko in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev ima svoje zanimivo in gotovo pomembno dopolnilo v obisku jugoslovenske skupščine pri čehoslovaški skupščini dne 28. oktobra 1922. Je li potreben še bolj prepričevalen dokaz za to, kako trdno stoji ta oba naroda za zvezno pogodbo, sklenjeno od obeh vlad? Z junjskimi žrtvami na skupnih bojišnih posevčene starodavne vezi krvi in kulture so dosegle višek v sklepu za trajno sodelovanje na vseh poljih gospodarskega življenja. Tukaj ne gre več za sam obstoj kulturne in politične vzajemnosti, podkrepljeno s čustvi in dejanjem, temveč stojimo pred obsežnim načrtom sodelovanja pri najbolj praktičnih vprašanjih gospodarstva, trgovine, financ, prometa itd.

Zvezna pogodba med RCS-SHS je danes več kot diplomatski akt: ta pogodba je pravno-formalni izraz najbolj realne politične, gospodarske in kulturne vzajemnosti med čehoslovaškim in jugoslovenskim narodom.

Čehoslovaško-madžarska pogajanja v Pragi

PRAGA, 20. Čehoslovaško-madžarska komisija, ki je razpravljala pod predsedništvom madžarskega polnočnega ministra Postajaa in načelnika pravnega oddelka pri čehoslovaškem vnarnem ministrstvu dr. Wellnerja o politično-pravnih vprašanjih, je prekinila na predlog madžarske delegacije svoja posvetovanja za dobo kakih treh tednov, ker rabi nove podatke od svoje vlade.

Kakor javlja budimpeštanski list »Pester Handelszeitung«, je podal čehoslovaški poslanik v Budimpešti Vavrečka te-le izjave: »Pogajanja so načeloma gotova in se bo sedaj začelo sestavljanje besedilo. Gre tukaj za pogodbo, ki se v načelu približuje predvornemu sistemu. Samo vprašanja, ki so bila pred izbruhom vojne predmet trgovskih pogodb, se bodo sedaj skušala rešiti. Podlaga za pogodbo tvori in polju trgovine načelo največjih privilegijev, na polju prometa načelo vzajemne enakosti. Kar se tiče izmenjavanja blaga, se bodo tozadavna pogajanja začela po sklenitvi pogodbe s pomočjo obojestranskih izvedencev.«

Bolgarska

Bivši ministri bodo obtoženi — Izid referenduma

SOFIJA, 21. Pri narodnem referendumu, ki se je vršil 19. t. m., se je izjavilo 65% odatnih glasov za to, da se člani ministrstev Gešov, Danev, Malinov in Kistorcevc obtožijo.

Odhod bolgarske delegacije v Lausanno

SOFIJA, 21. Člani bolgarske delegacije za konferenco v Lausanni, belgrajski poslanik Todorov, strokovnjaki inž. Morov in generalni konsul Murajev ter nekaj tehnikov, so odpotovali sinoči v Lausanno. Načelnik delegacije Stambuljski je že tam.

Anglija

Otvoritev nove zbornice

LONDON, 21. Večraj je bila otvorjena nova zakonodajna doba. Dvorana je bila polna. Ko je prišel v dvorano Bonar Law, so ga konservativci burno pozdravili. Delavski poslanci pa so s svoje strani ploskali Clynesu.

Po izvolitvi predsednika je bila seja zaključena. Kralj bo svečano otvoril zasedanje dolnje zbornice s prestolnim govorom. Prihodnji četrtek dne 23. t. m.

Nemčija

Vladna kriza v Nemčiji

BERLIN, 21. Nemški državni predsednik je poveril g. Cunu v drugi naloge sestavo

novе vlade. Izjavil je, da ima namen se, staviti vladu strokovnjakov, kar upa da se mu bo posrečilo telkom današnjega dneva.

Vzhodno vprašanje

Otvoritev vzhodne konferencie — Sestanek med Mussolinijem in Ninčićem

LAUSANNE, 21. Večraj ob 15.30 se je otvorila vzhodna konferenca. Prisotni so bili francoski ministrski predsednik Poincaré, angleški minister za zunanje zadeve lord Curzon, italijanski ministrski predsednik Mussolini in vsi zastopniki posameznih držav, ki so bile povabljene h konferenci. Navzoči je bilo tudi veliko zastopnikov raznih časopisov in nad 300 povabljenih gostov.

Predsednik švicarske zveze Haab je imel otvoritveni govor, v katerem je v imenu Švice pozdravil zbrane zastopnike. Rekel je, da je Švica hvaležna za čast, ki so ji jo izkazale države s tem, da so izbrale Lausanno za sedež pogajanj. Nadalje je govoril o konferenci popoln uspeh. Ob zaključku je opozoril na bližajočo se božič, ki mora postati praznik miru za vse človeštvo.

Odgovoril mu je v imenu zaveznikov lord Curzon. Rekel je, da je Švica, kjer se živi v ozračju mira, najprimernejši kraj za vzhodno konferenco. Zatrjeval je, da bodo vsa odposlanstva postopala po vesti in si bodo prizadevala z vsemi silami, da se mir vzpostavi. Kakor govor švicarskega predsednika, tako je bil pozdravljen z burnim odobravanjem tudi govor lorda Curzona.

Na soperu ni bilo drugih govorov, a kljub temu je dobil besedo tudi načelnik turškega odposlanstva Izmed paša. V svojem govoru je naglašal dolgotrajno vojno v Mali Aziji, katere so se udeležili vsi Turki brez razlike starosti, ki so morali prenesti v zadnjih dveh letih ogromno trpljenje. Velika angorska narodna skupščina hoče ohraniti svobodo in neodvisnost Turške in je že popustila vse, kar je mogla popustiti. Angorska skupščina ima najboljšo voljo in upa, da bodo kazala isto dobro voljo tudi druga odposlanstva, zbrana v Lausanni. Tudi njegov govor je bil pozdravljen.

Nato je predsednik Haab proglasil otvoritveno sejo za zaključeno in pozval odposlanca k sestanku, ki se vrši danes v Cuchyju v hotelu »Château«.

LAUSANNA, 21. Ob otvoritvi vzhodne konferencie sta se sestala in seznanila ministrski predsednik Mussolini in jugoslovenski minister za zunanje zadeve Ninčić. Jugoslovenski poslanik v Rimu g. Antonijević in senator Contarini sta predstavila g. Ninčiću italijanskemu ministrskemu predsedniku. Sestanek je imel zelo prijateljsko obliko in g. Mussolini je izrazil g. Ninčiću svoje zadoščenje nad načinom pisanja belgrajskih listov o fašistovski vladi.

Prvi sestanek, do katerega je prišlo, kakor rečeno ob otvoritvi konferencie, je bil zelo kratak. Zvečer je šel g. Ninčić v hotel Beau Rivage, kjer stanuje g. Mussolini, in tu sta imela oba državnika v prisotstvu g. Antonijevića in sen. Contarinija pogovor, ki je trajal nad eno uro. Na tem pogovoru se je baje izčrpno obravnav. vorašanje odnosov med Italijo in Jugoslavijo in, kakor se zatrjuje, je prišlo na obeh straneh do izraza razpoloženje, da bi se vsa vprašanja rešila na prijateljski način.

Načrt glede morskih ožin

PARIZ, 21. Posebni poročevalec »Matina« v Lausanni pravi, da bodo zavezniški glede vprašanja ožin v mnogocem popustili. Načrt bi bil sledeči: Od Zveze narodov imenovana civilna komisija bo stražila svobodo ožin ter bo preprečevala, da bi se ustanjavljale kake defenzivne ali ofenzivne naprave. Turčija bo morala varovati svobodo ožin ter dovoljevati v vsakem hipu svoboden prehod trgovinskim in vojnim ladjam. Samo v primeru vojne, katere bi se udeležila tudi sama, bi smela Turčija zapreti ožine vojnim ladjam.

Sultanov proglas na indijske muslimane

CARIGRAD, 20. Sultan je naslovil pred svojim begom na angleško vojno ladjo na indijske muslimane poseben proglas, katerega sta vzel s seboj Seik el Islam in prejšnji naučni minister Fevzi beg, ki sta odpotovala pod angleško zaščito v Indijo. Proglas se glasi:

»Muslimani! Jaz sem kalif tristoosmedeset milijonov muslimanov. Voditelji narodne skupščine pa pozabljajo sveta načela svojih sovornikov, samo da zadostijo svojim francoskim interesom. Oni ogrožajo ugled muslimanov s tem, da me odganjajo s prestola mojih dedov in mi skušajo izrgati čast kalifa. K vam, Indijci, ki branite po zakonu mojo suverenost kot kalifa, pošiljam Seik ne Islama in svoja ministva. Ukazujem vam, da se po določbah zakona podvržete mojim ukazom. Kalifat je v nevarnosti. Spričo te nevarnosti je vznemirjen ves muslimanski svet.«

Vstoličenje novega kalifa

CARIGRAD, 21. Vstoličenje novega sultana se je vršilo danes v džamiji Pathai. Mustafa Kemal paša je brzojavno obvestil novega kalifa, da je bil dosedanji odstavljen in on izvoljen na njegovo mesto. Ob zaključku pravi brzojavka, da je želeli, da bi ta izvolitev postala izvor čim večje sreče vsega mohamedanskega sveta.

Bivši sultan na Maliti

MALTA, 21. Ko je sultan prispel na Malto, so ga sprejeli nekateri člani posebne guvernerjevega štaba. Nato je sedel v avtomobil in se je v spremstvu policijskih agentov odpeljal v utrdbo Tyne. Pri izkrcanju je bilo prisotnih le malo ljudi.

MALTA, 21. Ker je bivši sultan prispel "incognito", ni bil sprejet z vladarskimi častmi. Za časa svojega prebivanja na Maliti bo stanoval v utrdbi Tyne, kjer so mu pripravili posebno stanovanje.

Kraljeva brzojavka Venizelosu

ATENE, 21. Kralj Jurij je poslal Venizelosu brzojavko, v kateri pravi, da ga veselijo, da lahko potrdi s podpisom poverila polne moči poslanstvo, ki ga je Venizelos na klic domovine kot dober patriot sprejel. Kralj izraža prepričanje, da bo Grčija po Venizelosovem trudu kmalu dobila časten mir, in želi v imenu naroda, da bi njegovo poslanstvo doseglo poln uspeh. Venizelos se je brzojavno zahvalil.

Mussolini o nalogah konference v Lausanni

MILAN, 21. «Corriere della Sera» objavlja pogovor svojega dopisnika z ministrskim predsednikom Mussolinijem ob priložnosti njegovega prihoda v Territet. Mogoče — izjavlja Mussolini — bo stavljeno na tem sestanku vprašanje ententnega bloka in posebej položaja, ki ga v tem bloku zavzema Italija. Mora se določiti, ali zavzema Italija v skupini zaveznikov mesto služkinje, sobarice, ali pa mesto, ki gre vlevlasti. Naprej je potreben popoln sporazum med nami, potem se bomo skušali sporazumeti s Turki.

Na vprašanje, kakšno vrednost imajo zadnji dogovori, do katerih je prišlo v soboto v Parizu med Poincaréjem, lordom Curzonom in baronom Avezzano, je Mussolini odgovoril: «Nobene vrednosti. Jaz nisem bil tam in se nisem na nič obvezal. Spomenica, o kateri se je razpravljalo na onem sestanku, obstoja iz 15 točk, ene več nego Wilsonov program. Razdeljene so v dve kategoriji: prva se tiče političnih in teritorialnih vprašanj, druga gospodarskih vprašanj. Gre, tudi po mnenju Angležev, za bistvene točke, glede katerih se je potrebno sporazumeti. Nekatere se dajo sprejeti, nekatere bi bilo dobro pojasniti.»

Na vprašanje, ali se bo udeležila konference tudi Rusija, je Mussolini odgovoril: «Enega dela konference se bo udeležila. Po mojem mnenju, ki sem ga razložil zaveznikom, bi se Rusija morala udeležiti vse konference. Po velikem sestanku v Genovi in potem, ko se je Čičerin udeležil obeda, ki ga je dal italijanski kralj na vojni ladji, so polovični ukrepi smešna figova peresa.»

Predstojec sestanke ima velik pomen. Prvic se bo govorilo jasno, prisrčno in z vso odkritostjo, na fašistovski način.»

Glede stališča nasproti Turčiji je Mussolini izjavil: Po mojem mnenju bi se morale spoštovati pravice Turčije, ne smelo pa bi se ji dovoliti, da pretirava. Na vsak način pa je treba ostati pri dogovoru v Mudaniji.

Glede stališča Italije nasproti bolgarski zahtevi po izhodišču na Egejsko morje, je Mussolini izjavil: Italija bo podpirala to zahtevo; hočemo pa vedeti, kako nam bo to vrnila Bolgarska.

PARIZ, 20. Poročevalcu «Petit Parisien» je Mussolini izjavil: Ta konferenca pomenja odločilen preobrat v zgodovinski entente, ki bo močna le, če si bomo lojalno pojasnili svoje mnenje in če bomo odkrito in tesno sodelovali. Edini izhod iz sedanjega položaja je vzpostavitev enotne zavezniške fronte na podlagi popolne enakosti. Treba je udeležiti to enotno fronto in se namo nasproti Turčiji, temveč tudi nasproti Nemčiji.

Kar se tiče male entente, se bo treba sporazumeti, ker je potrebno določiti končno skupno stališče in narediti konec trem različnim politikam.

Mussolini je zagotovil, da je prinesel pozitivne rešitve za vsa vprašanja, ki bodo prišla na dnevni red konference.

NASI DIJAKI STRADAJO. — SPOMINJAJTE SE POVSOD IN VEDNO DIJASKE MATICE!

PODLISTEK

Igralec, ki dobiva.

Spisal Mavricij Jókai

Iz madžarskega izvirnika poslovenil

Ivan Košičal

46

Zadnje noč je prišel na barkah z dvema stotinama svojih ljudi iz Senja. Samó 200 jih je bilo — a samih vragov! V spanju so mesto iznenadili, vojake in policiste pobili ali vklenili, prebivalce oropali, vse žive pobrali, še celo s trgovskih ladij, cesarske stražnice zrušili in še to noč pridejo nazaj z vsem plenom in splošna pojedejo skoz Bakar in Kraljevico. Vsi prebivalci so že bežali pred njimi. — «Kaj pa Aksamita?» je vprašala Milora, ki je bila najbolj zanj v strahu. — «Videl sem jo na svoje oči, ko je poštna duša davi pripravila k «molu»; še iz čolna ni mogla skočiti, ko so razbojnikji s svojih bark navalili na njo ter jo zvezali. Jaz sem bil tako srečen, da sem prisel nekaj srečnejšev za njo in je bilo moje jadro zvit; potem: rib ni treba baditom, teh dobijo tudi doma dovolj; ni se jim zdelo truda vredno, da bi me zasledovali. Tudi se ni razen mene nihče potikal po Kvarneru. V Bakru sem zvedel od begunov-mornarjev, kaj se je bilo zgodilo ponoči na Reki.»

«Kaj so naredili z Aksamito?» — «Jaz menim za gotovo, da so jo obesili ali pa — če so jo izpustili — ji odrezali nos pa uhlje. Zakaj

Dnevne vesti

Novi nezakoniti napadi na naše narodno imetje. Včerajšnji «Piccolo della Sera» poroča iz Grožnjana v Istri, da je dne 19. t. m. zjutraj četa fašistov zasedla tamošnje šolsko poslopje, ki je last istrske Ciril-Metodove družbe. Gosp. Damiani, tajnik fašistov, je razglasil, da je bila šola zasledena z ozirom na to, da so ostali koraki, katere je napravilo grožnjansko županstvo za zopetno otvoritev, brez uspeha vsled nasprotstva družbinega vodstva in z ozirom na to, da so vsi kmetje svojevoljno podpisali prošnjo, naj se šola otvori z italijanskim učnim jezikom. Pri tej priliki je bil slavoslovnost sežgan neki zemljevid pokojne Avstrije in en globus «tudi ta iz predvojnne dobe.»

Tako poročilo v Piccolu: Slična usoda je doletela pred nekoliko dnevi šolsko poslopje istrske Ciril-Metodove družbe v Ferencih. Pripominjamo pred vsem, da sta obe poslopji zasebna last omenjene šolske družbe in da ima le ona pravico razpolagati s svojim premoženjem in tudi s svojimi poslopiji v Ferencih in v Grožnjanu. «Zasedba» teh poslopij od vseh, ki ne predstavljajo istrske Družbe Sv. Cirila in Metoda, in proti volji te družbe predstavlja torej dejanje, ki spada pod določbe kazenskega zakona. Vkljub temu se ti čini proslavljanje v obliki ljudskih manifestacij, najdejo se listi, ki jih opisujejo z zadoščanjem in največje se oblastva, katere k temu molčijo. Dne 17. novembra je ministrski predsednik Mussolini zagotovil v parlamentu našemu poslancu Wilfanu, da bomo imeli enake pravice in enake dolžnosti, a dne 19. novembra se od ljudi, ki hočejo biti Mussolinijevi pripadniki, krišjo naše najbolj primitivne pravice, pravice lastnine, a dne 21. novembra se o tem kršenju naših pravic poroča v listu kot tini, ki je hvalevreden. Upamo, da se pristojno oblastvo vzdrži in napravi red.

Pisatelj F. S. Finžgar je v svojem razgovoru z urednikom «Mladike» o kulturnih pojavih v Sloveniji v zaključnem odstavku izjavil takole: Nikoli in nikjer ni ljudi, ni naroda, ki bi mu ustregli samo z eno platjo. Dualizem — boj dveh svetovnih nazorov se vleče od paradiza in je najizraziteje naslikan od Kristusa v vesoljni sodbi. Zato je bilo geslo vseh velikih moči: Ločitev duhov. Resnica pa je, da prihajajo za narode trenutki, ki postavijo kako peče vprašanje v ospredje, n. pr. vprašanje eksistence, kot je bilo pri nas v času deklaracije, in da to vprašanje odrine za nekaj časa vsako drugo in vsi peščenci nastopijo složen boj samo za dosego te dobrine. Ti trenutki ugotnejo biti včasih tudi dolga leta. In tu odloča višina kulture, če vedo starške natančno, kdaj gre za skupno dobrobit naroda in se tedaj složijo ter vsak strankarski egoizem v sebi zatro in ne izjavljajo: Raži s sovražnikom, kot z bratom, ki je drugačenega svetovnega nazora. Slutim, da utegnute imeti uprav pri vas v Italiji priliko, ko nam vsem dokazate to višino kulture.

Pozor!!! V prometu so novi ponarejeni 100 lirski komadi Banca d'Italia. Da obvarujemo naše ljudstvo škode, sitnosti itd., naznanjamo da so novi bankovci precej dobro narejeni. V glavi so popravili ono zarezko, ki je na prejšnjih ponaredbah izgledala kakor črka S, mesto one, ki je na pravih in ki je podobna številki 3.

Novi ponarejene komade se pozna po malce bolj raskavem papirju; po slabo narejenem ruščem pečatu na prvi strani in po glavici, ki se nahaja na levem oglu zadnje strani. Dobri bankovci imajo glavnico popolnoma v profilu (pol obraza) — na ponarejenih pa gleda obraz bolj proti opazovalcu. To bi bili glavni znaki, na katere naj se pazil!

«Ženska dobrodelno združenje» v Trstu je priredilo v soboto pri Sv. Jakobu svoje prvo predavanje. Predavala je družvena tajnica o pomenu in nalogah naše ženske organizacije. Udeležba je bila izredno velika; zbralo se je okrog sto naših žen, skoro izključno iz delavskih krogov, kar je zelo razveseljiv pojav, ker ravno v tem je bilo predavanje in prvi vrsti namenjeno. Naše žene so z vso pozornostjo sledile izvajanjem predavateljice. Kar moramo obžalovati je, da smo pogrešali našo šentjakobsko sicer tako pridno žensko mladino. Pri občnem zboru je nismo videli, ker so bile popoldanske ure neprimerne in so gospodinje zaposlene v uradih in delavnicah. Določena je bila predavanja zato večerna ura.

Upamo, da se na prihodnjem sestanku združimo vse, žene in dekleta. «Z. D. U.» je splošna ženska organizacija za žensko vsake starosti.

Sentjakobsko ženska mladina, računamo na te! Na svideenje prihodnjici! Odbor. «Za našo dečo» je določen dan 28. decembra, t. j. dan «Nedolžnih otrok». V vseh vaseh, kjer žive slovenske srce, je treba 28. decembra od hiše do hiše. Ni dvoma, da bo naša č. duhovščina, cenj. učiteljski in razumništvo sploh naredilo v polni meri svojo dolžnost. Zlasti, da nemudoma naroče bloke in dobe v vsaki vasi par zavednih fantov ali dečlet, ki bodo ta dan životalili v korist vzgoje naše mladine! Do sedaj ima tužna Istra prvenstvo! Iz 17 vasi se je že prejelo naročilo za blok! Ne čakajte zadnjih dni. «Šolsko društvo» Trst, S. Francesco 20/1.

to je njih navada. Če dobijo kakega uniformiranca. Gotovo jo čakate nocoj zaman domov, dobra gospodična. Kar domov pojdite v našel ter zaklenite vrata in ne prižigajte luči; zakaj Uskoki pridejo gotovo še nocoj tu mimo. Grozni Uskoki — oh, uboga moja glava, kam naj zbežim pred njimi? — «Kam pa jaz?» — «Vi lehkó poje. Vas se bojé vsi, še celo uskokski hudici. Mislijo, da ste Margarita. Vi kar ostanite v gradu! Ne bojte se, tam ne veró. Vas in rovinških nesrečnikov nihče ne bo žalil. Oh, kakó so ti siromaki ob takih okoliščinah srečni! Če bi le mogel jaz vzeti nase obličje enega izmed njih do jutri zjutraj — dalje bi mi ga ne bilo treba. O, blažena mati božja lorentanska! Le Uskokov nam reši! Dam ti 24 funtov svečo iz samega voska! Na moje časti! Nič peska ne bo v njej! (To podkrepnjeno obljubo razumejo le tisti, ki so videli zaobljubne voščence v poslopiju, ki je zgrajeno pod gradom Trsatom po vzorcu loteranske kapele; zapustili so jih dobri Dalmatinci kot zaobljubne darove v spomin rešitve iz velikih nevarnosti. A 25 funtov svečo so le v vrhnjem delu voščence; znotraj je pločevina, napolnjena s peskom, pokrita z voskom. — Še nebeske svetnik gošufajo!)

Milora je zapazila, da je bila ostala sama; pobožni Pavle je tako izgubil med obrežne skale, da ji niti lahke noči ni voščil. — Čisto sama je bila ostala na onem strašnem kraju. — Pred njo šumeče morje, zadrž zapuščeni grad, čigar zidovi so vsi počeznani z kletvami trpinov! Živ glas je le jok delinov in vodij, tuljenje siromakov na kamaatih zidovih. —

Zvišanje cen tobaka. S kraljevim odlokom, ki sebo objavil te dni, so bile zvišane cene za sledeče vrste tobaka:

Tobak z nos: Rapati boljše vrste od 30 na 40 lir; I vrsta od 20 na 30; II vrste od 10 na 20 lir. Polveri boljše vrste od 30 na 40 lir; I vrste od 20 na 30 lir. Carada boljše vrste od 30 na 40; I vrste od 20 na 30 in II vrste od 10 na 20 lir. Zengilji boljše vrste od 30 na 40. I vrsta od 20 na 30 in II vrste od 10 na 20 lir.

Rezan tobak: I vrsta fermentiran in in odrezki od 70 na 80 lir; I vrsta močan od 50 na 60 lir.

«V kraljestvu palčkov.» Jutri ob 3 in pol ponovi šentjakobska čitalnica po znižanih cenah za otroke to lepo pravljico igro. — Čisti dobiček je namenjen Šolskemu društvu. Malčki, pozor!

«Odvada» v Trstu. Danes ob 20'30 uri v navadnih prostornih sestankih. Bratje, sestre, pridite vsi, ker je potrebna polnoštevilnost. Predsednik.

Iz tržaškega življenja

Nišlo. Včeraj zjutraj okoli osme ure sta stopili v manufakturno trgovino Ludvika Freiseischa v ulici Roma št. 15 dve slabo oblečeni ženski ter dejali enemu izmed uslužbenec, naj jim pokaže žepne robce. Med tem pa ko se je uslužbenec pripravil, da vžame s police žepne robce, se je ena izmed teh dveh odjemalk grla po trgovini; in ko je videla, da je nihče izmed uslužbenec ne gleda, je brž pobrala svilen šal v vrednosti 150 lir ter ga stlačila v nedrila. To pa je v zadnjem hipu zapazil neki uslužbenec, in tako se je končala vsa stvar s tem, da sta romali ženski v zapor v ulici Coroneo. Imenujete se: Helena vecchiet, stara 30 let, stanujoča v Vrdeli št. 952, in Marije Ribarich, stara 38 let, stanujoča v Miljah št. 625.

Čudni trebuhi. Neki finančni stražnik je patroliral včeraj popoldne po stari prosti lukji. Ko je dospel v bližino Lloydovega hangarja, je zapazil tam štiri možakarje, ki so se ravno kar napravljali, da uberejo najkrajšo pot. Vendar so se premislili in ostali na usodepolnem mestu. Par trenutkov pozneje je že stal finančni pred njimi ter se zamaknil v njihove trebuhe, ki so bili nenavadno veliki. In zgodilo se je tako, da so bili vsi štirje moške radi njihovih čudnih trebuchov odpeljani na bližnje strožnico, kjer se je ugotovilo, da so trebuhi vsebovali kavo. Vsega skupaj 40 kilogramov. Možje so sprva trdili, da so nedolžni, potem so pa priznali, da so ukradli kavo v glavnih skladiščih. Sedaj se nahajajo v zaporu v ulici Coroneo. Imenujejo se: Anton Milcovich, Anton Popovich, Leonard Borsano in Blaž Candrelli.

Voznik, ki je zavozil. Voznik Leopold Lozar jo je zavozil. Zavozil jo je namreč, ko je igral karte v neki gostilni v starem mestu. Radi tega jih je pa tako dobil po hrbtu, da je moral iti iskati prvo pomoč na rešilno postajo.

Arrestacije in tativne. Pred sinočnjim je bil aretiran v neki gostilni v starem mestu neki Marijan Ortole, star 20 let, stanujoč v ulici Conti. Pri njem so našli bombo «sipe».

Včeraj popoldne so bili aretirani v stari prosti lukji štirje možje: Dante Trevisan, Mihael Primozič, Miloh Lovrenc in Primožič Andrej. Vsi štirje so osumljeni, da so ukradli z nekega voza v stari prosti lukji bala blaga.

V noči od ponedeljka na torek so vdrli neznaní tatovi v ljudsko kavarno v ulici Arcata ter odnesli mnogo posode v vrednosti 300 lir.

Isto noč so vdrlí neznaní v gostilno «Alle due colonne» na Goldonijevem trgu. Iz gostilne so odnesli raznovrstna živila in šivalni stroj v skupni vrednosti 3000 Fr.

Splašen konj. Po ulici Domenico Rossetti je drdal včeraj zjutraj koleselj, na katerem sta sedela neki gospod in 11letna Ada Menante. Nenadoma pa se je konj splašal ter zdiral. Med potjo je pa deklica padla s koleslja ter si pri tem zlomila levo nogo. Prepehali so jo v mestno bolnišnico.

Detonacija v ulici Ugo Foscolo. — Aten-tat? — Trije ranjenci. Bilo je sinoči okoli 6. ure ko je nedolga močna detonacija v ulici Ugo Foscolo močno preplašila vse tamkajšnje prebivalce. Kakor da bi trenil, so začeli vreti stolupj ljudje iz vseh koncev in krajev. Na ulici pa so ležali trije ranjenci: kraljevi stražnik Dominik Virzaro, star 22 let, zasebnica Marija Zanier, stara 66 let, in zasebnica Katerina Poiani, stara 65 let. Vsi trije ranjenci so bili prepeljani z avtomobilom rešilne postaje v mestno bolnišnico. Njihovo stanje je opasno. — Pozneje se je ugotovilo, da je bomba povzročila detonacijo. Do sedaj se ni moglo še ugotoviti, za kaj gre pravzaprav. Vendar pa se domneva, da jo je nekdo hotel raz okno, seveda ne z dobrimi nameni. Vsekakor se vršijo preiskave, ki bodo razjasnile skrivnostni dogodek.

Strah jo je vso ohromil. Če bi bila že zgoraj v gradu pred kaminom; če bi mogla sedeti k klavirju, če bi se mogla skriti v postelj; morda bi bila lahko udela svoj strah; a ni imela poguma, da bi šla v taki temi sama gori in grad in stopala po odmevajočih hodnikih in ozkih stopnicah; pričarana je bila k oni kamaati klopi, ki je služila stražniku «punte» za sedež. — In tam so se je potem polastile strahtotne prikazni bodočnosti. — Zakaj najgroznejša niso tista strašila, ki se vračajo od mrtvih, ampak ona, ki prehitvejo svoje rojstvo. — Kaj bo ž njo odslej v bodoče? — Sama, zapuščena, brez znanca, brez svetovalca, brez misli; od onega človeka, h kateremu jo veže kri, ločena po neznanih deželah, na njegov ukaz tukaj priklenjena. In zdaj nihče več niti ne ve, da je ona tule! Kdor pa ve, misli, da je strašilo, pošast, in zbeži, kadar jo ugleda. — Ko tako stmi ven v ozorje, zroč, kakó zahaja zvezda za zvezdo v morje, se ji na naglo zazdi, kod da bi se v okolici Reke danilo. — Prezgodnja bi bila še v januarju osorej zarja, drugič tudi ni vzhod na tisto stran, tretjič tudi žar zarje ni takšen. Torej je tam morda požar. — V tem se zdi, da se žar bliža, in kmalu objame vse Kvarnerski preliv. Čez eno uro se dá razločiti, kaj je. Cel raj ladij se bliža. Morje je posuto z zvezdami. To je plamtenje sto bakel ali morda smolnih ponev; s poveljniskove ladje sveti «grški ogenj» na vse strani. — Kmalu se začuje tudi glas te prikazni: veter nevi k njej zbornu petje možkih glasov. Zmogoviti Uskoki se vračajo v svojo skalnato domovino; to je njih zmagovalno petje!

Vesti z Goriškega

TOLMIN, izpiti usposobljenosti na kraljevem učiteljskem Tolminu se ne bodo vršili t. m. No. ro. za te izpite se bo pravočasno objavil.

Zvezin zbor. Pevska vaja za goriško učiteljsko se vrši v Sotrek dne 23. t. m. ob 1 h pop. v Gorici «Pri Jelenu». — Tajnik zbora.

Slovinci in Italijani v Gorici. V «Voce dell'Isone» popravljiva Graziani nek izjavo prof. Brola v «Piccolu», da je bilo 10.000 Slovencev precej enrgično in ostro protestira proti temu, navajajoč številke izza ljudskih štetij pred vojno in zadnjega ljudskega štetja. Kot smo izvedeli, je bilo l. 1900 v Gorici 16.112 Italijanov in 4754 Slovencev, leta 1910 pa 14.812 Italijanov in 10.790 Slovencev. Neuspeh desetih let pripisuje Graziani temu, češ da je Avstrija nalašč protežirala Slovence proti Italijanom. Mi pa danes vemo samo to, da se je ljudsko štetje v Gorici l. 1910 izvršilo na tak način, da je bilo na stotine Slovencev vpisanih za Italijane in se je zdelo vsem stvar preneumna, zato se je vršila za mesto Gorico revizija ljudskega štetja pod posebnim vladnim komisarjem. Tedaj so ugotovili, da je bilo izvršenih silno mnogo goljufij, bile so cele nove pole podtaknjene in stare vničene. To samo v dokaz, kako so tedaj pri ljudskem štetju protežirali Slovence. Zanirnivo pa je, da Graziani ve povedati, da je danes v Gorici 6000 Slovencev.

Št. Peter na Krasu. Kakor že omenjeno vprizori skupina diletantov-pevcev v nedeljo, dne 26. t. m., ob 3. uri popoldne v hotelu g. Gržina dramo «Zena vraga». V dramy nastopijo 3 osebe to je mož in žena, ki živita v tih domaci slogi ter hrepenita po napredku. Tu nastopi kot tretja oseba mlad obmejni orožnik, katrega se žena z vso vneto oklene in zaljubljuje; kljub temu pa vara svojega moža, da ga ljubi. Tu pisatelj drame opisuje žensko, ki je kakor pravi ribniška prislovica «Baži žud», baba gre». Vloge so razdeljene med igralce, od katerih se pričakuje, da bodo kos istim. Vse čist dobiček je namenjen v prid šolskemu društvu v Trstu.

Iz Vel. Repna. V ponedeljek, dne 13 t. m. smo imeli sestanek našega pevskega in bralnega društva «Dom». Obiskal nas je tudi izvršni tajnik društva «Prosvete» v Trstu, g. Marij Urbančič, ki je na sestanku orisal v kratkih, a jedrnatih besedah pomen naših kulturnih društev. Povsod, kjer je kulturno društvo, morajo smatrati vsi vaščani za svojo dolžnost, da ne bodo imeli v svoji sredi samo imena društva, ampak da bo društvo res delovalo in vsestransko najlepše uspevalo. Namen kulturne organizacije je izobraževanje nas vseh in vsled tega ne sme biti v naših kulturnih društvih nikake stranke. Kdor se je v naša kulturna društva razdor, je izdajica samega sebe. — S tem dnem je začelo v našem društvu novo življenje — življenje delovanja. Vreči moramo vsi od starega do mladega, od bogatega do ubožnega, raz sebe plašč zaspasnosti in vsak po svoji moči krepko zasadi ti motiko v ledino, ki čaka pridne, skrbne roke delavca. Vojne razmere so marsikako seme, ki ga je društvo pred vojno vsjalo, uničilo. Zato pa je naša dolžnost, da delamo na to, da zamujemo popravimo. Sovaščani! Na delo, tedaj! Opustimo vsako politikantstvo, tudi «visoko vaško politiko» in začnimo z delom za izobrazbo — za svojo bodočnost.

Pzivamo vse, da se po možnosti včlanijo v društvo. Posebno pa vabimo mladino in predvsem ono, ki konča ali je v zadnjih letih končala ljudsko šolo. Vsak bo našel v «Domu» dovolj zabave in razvedrila. Sredstev imamo dovolj na razpolago in kar ne bomo mogli sami iz svojih moči, nam bo pomagalo naše krepko osrednje društvo «Prosveta» v Trstu, ki je že sedaj dal iniciativo za delovanje društva. Slednjič naj vsakdo smatra za svojo dolžnost, da redno plačuje članarino in se redno in točno udeležuje društvenih sej in predavanj.

Vesti iz Istre

Iz Boljuna. Dne 18. t. m. sta se poročila Valentin Maver in Danica Mavr. Naš požrtvovalni in marljivi blaginjak podružnice «Šolskega društva» gosp. Matija Žerjal ni zamudil te lepe prilike in nabral med svati za «Šolsko društvo» 34 L 45 stot. Novoporočencema kličemo, naj ju Bog živi srečna, zdrava in zadovoljna mnogo let. Darovalcem iskrena hvala. Dal Bog, da bi našli mnogo posnemovalcev.

Književnost in umetnost

«Mladika» bo izšla začetkom decembra v dveh številkah skupaj v enem zvezku, ker bo prva številka 1923, ki bo preurejena, izšla še pred novim letom. Cenj. sotrudniki naj pošljejo svoje prispevke takoj na naslov: Franc Bewk, Gorica, ul. Favettij 11. L. Tja naj pošilja svoje prispevke tudi za prihodnji letnik.

DAROVI

Ker je videl g. F. Kravos korenje raztrešno daruje K.L 10 «Šolskemu društvu».

Naročate in širite

„EDINOST“

Borzna poročila.

Trst, 21. novembra 1922

Jadransko banka	130
Cesulch	841
Dalmatia	398
Gerolich	1475
Libera Tricstina	433
Lloyd	1520
Lussino	640
Martinolich	143
Oceania	140
Premuda	345
Tripovich	265
Ampela	608
Cement Dalmatia	535
Cement Spalato	296

Tuja valuta na tržiščem trgu

Trst, 21. novembra 1922

ogrske krome	87.—	95.—
svrzijske krome	—03.—	—08.—
čehoslovaške krome	66.50—	67.50—
dinarji	32.40—	32.80—
leji	18.50—	14.50—
marke	—25.—	—35.—
dolarji	21.35—	21.55—
francoski franki	167.25—	158.—
švicarski franki	397.—	402.—
angleški funti papirnati	96.—	96.50

Mali oglasi

se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 2'. — Debele črke 40 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 4'. — Kdor išče službo, plača polovično ceno.

KRASNO VELIKO zrcalo, in štiri slike ter razne predmete prodam. Via Romagna 10/LL 2109

VELIKO ZRCALO z mrimornato mizico, trumean, tri ovite steklenice prodam takoj. Naslov pri upravnistvu. 2107

URA International Schafhaus, zlata, z dvojnimi pokrovom se prod. Via Rossetti 24/I. 2108

STANOVANJE majhno, prazno, dve sobi in kuhinja, v bližini mesta, se išče. Ponudbe pod «Soba» na upravnistvo. 2106

STANOVANJE v veži (kuhinja in soba) menjam s stanovanjem ali pa drugim prostorom. Ponudbe pod «Zefran» na upravnistvo. 2105

POZORI! Krone, korale, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grošič Bellè Vita, via Madonnina 10, L. 82

POSTELJE, schiffoniers 220, nočne omarice, 50, vzmeti, zimmice volnene in iz morske trave. Cene nizke. Via Fonderia 3. 2099

VEČ ČEVLJARSKIH pomočnikov za šivano in zbito delo in prizrevalca sprejme čevljarški zobjster Matija Poklar v Trnovem št. 80 na Notranjskem. 2101

ŽABNICE, angleške ključavnice, ključji, mizarske klopi, obličji, vijaki, pile, žage, klešče, željni itd. itd. Skladišče železnine via Filzi št. 17. 2103

EGIPTOVSKI profesor grafiologije pove karakter in usodo življenja. Sprejema v Trstu, via Geppa 10/I, od 10 do 19. 2055

KDOR HOČE KAJ KUPITI KDOR HOČE KAJ PRODATI KDOR IŠČE SLUŽBE, ITD. INSERIRAJ V »EDINOSTI«

POHIŠTVO.

NOVI DOHODI: poročne sobe, solidno, slavnsko delo, javorjeve, čršenje, jesenove, meh-gonjeve, hrastove L 1700, naslonjaci L 48.—. Železne postelje s kovinasto vzmetjo L 15.—. TÜRK, Via S. Lazzaro št. 10.

VELIKA IZBERA

Za pošiljate na deželo najboljša, brezplačna embalaža.

Velika zaloga vina, žganja in likerjev JAKOB PERHAUC ustanovljena leta 1878

Trst, via S. T. Xydias št. 6, telefon 2-56.

Vedno v zalogi in po cenah izven vsake konkurence: pristen istrski trpinovec, kraški brinjevec in krajski slivovec.

Lasni izdelki: šumeča vina kakor šampanjec, šumeči istrski relošk Lacrima Cristi in drnga. Specialiteta: jajčni konjak in Crema marsala